

Yhteistyökokous 12.12.2011

Pirjo Poikonen
Kehittämiskonsultti
Helsingin kaupunki
Sosiaalivirasto

Kuntatoimijan mahdollisuudet edistää yksilöllisen asumisen kehittämistä ja laitosten purkua

- Helsingin kaupunki toteuttaa Kehitysvammaisten henkilöiden yksilöllisen asumisen kehittämishanketta (ASU-hanke) vuosina 2008 – 2017
 - Hanke kestää vuoden 2012 loppuun.
 - Tämän jälkeen toiminnan sisällöllinen kehittäminen jatkuu vakiintuneena kehittämisprosessina vuoden 2017 loppuun asti

Hankkeen tavoitteet

- Toimiva palvelukokonaisuus kehitysvammaisten henkilöiden asumiseen ja päivittäisiin toimintoihin
 - Normaalipalvelut, erityispalvelut
- Asumisen laatutason nosto ja sisällöllinen kehittäminen
- Vuonna 2017 Helsingillä ei ole omia laitospaikkoja, myös ostopalvelulaitospaikat vähenevät huomattavasti, asumispalvelut lisääntyvät yli 600 asunnolla
- Samalla lisätään työ- ja päivätoiminnan paikkoja 150

Hankkeen taustalla olevat dokumentit

- Kansainväliset ja valtakunnalliset linjaukset
 - YK:n vammaisten ihmisten oikeuksia koskeva sopimus, jonka Suomi on allekirjoittanut vuonna 2007
 - Valtioneuvoston periaatepäätös ohjelmasta kehitysvammaisten asumisen ja siihen liittyvien palvelujen järjestämiseksi 21.1.2010
 - Periaatepäätöksen taustalla oleva materiaali
 - Kehitysvammaisten yksilöllinen asuminen – Pitkäaikaisesta laitosasumisesta kohti yksilöllisempiä asumisratkaisuja. STM Julkaisuja 2007: 73. Niemelä, Markku & Brandt, Krista
 - Parempaan kehitysvammaisten asumiseen. Suomen Ympäristö 43/2007. Viitala, Sara, Wiinikka, Tytti & Åkerblom, Satu
 - Asuntoja kehitysvammaisille ja vaikeavammaisille. Ympäristöministeriön raportteja 16/2009
 - Euroopan neuvoston tilapäinen asiantuntijaryhmä on vuoden 2009 lopussa koostanut raportin laitoshajautuksesta; ns. komisario Spidlan raportti

Yhteistyö

- Poliittinen taho
 - Poliittiset päättäjät :tahtotila /yhtenvertaisuus asumisessa, rahoituksen ohjaaminen asumisen kehittämiseen
 - Valtakunnan taso
 - Kunnan taso
- Verkostoituminen
 - Eri toimijoiden yhteistyö valtakunnan tasolla
 - Laatuvaatimukset tilojen ja palvelujen osalta
- Johtavat viranhaltijat
 - Sosiaali- ja terveysministeriön sekä ympäristöministeriön merkittävä panos
 - Aran rahoitus
 - Kuntataso: yhtenvertaisuus asumisessa, rahoituksen kohdentaminen

Kehitysvammaisen henkilön osallisuus

- Toiveiden ja tarpeiden kartoitus
- Asiakkaan ääni kuuluville:
 - asukasfoorumi
 - asukaskokoukset
 - osallistuminen suunnitteluun
- Yksilöllisyys:
 - Yksilökeskeinen suunnittelu
 - Voimavaralähtöinen ajattelu
 - Toimiva kommunikaatio
 - Tuettu päätöksenteko
- Yhteisöllisyys:
 - yksilö on yhteisön jäsen
 - edistetään yhteisöllisyyttä asiakkaiden niin halutessa esim. ryhmätapaamisilla
- Muuttovalmennus
- Päivätoiminta

Omaisten osallisuus

- Kumppanuus
 - Asiakkaiden asiantuntemus hyväksytään, huomioidaan ja hyödynnetään
 - Omaiset yhteistyökumppaneina, kokemus kuulluksi tulemisesta
 - Toimenpiteet:
 - Ajantasainen tieto
 - Omaiset mukaan suunnitteluun
 - Ammattilaisten asennemuutos ja vallan ja vastuun jako
 - Hyvä vuorovaikutus ja molemminpuolinen kuuleminen

Henkilökunnan osallisuus

- Muutoksen eteenpäin vieminen helpottuu, jos henkilökunta kokee muutoksen tarpeelliseksi ja oikeansuuntaiseksi
- Henkilöstön osaaminen käyttöön suunnittelussa: erilaiset työryhmät, tilaisuudet, joissa voi vaikuttaa
- Henkilöstöresurssit suunnitellaan yksilön/ ryhmän tarpeiden mukaisesti

Rakentaminen

- Kunnan tonttipolitiikka
 - Kaavoitus, tontit läheltä palveluja hyvien liikenneyhteyksien varrella
- Rakentamisen ammattilaiset aktiivisina toimijoina: esim. arkkitehti
- Monipuolinen asuntotarjonta
 - Asunto, asumisryhmä, ryhmäkoti
 - Mahdollisuus valita, missä ja kenen kanssa asuu
 - Turvallisuusnäkökohdat
 - Turvallinen arki omassa kodissa, turvallinen ympäristö, oma piha-alue
 - Esteettömyys

Susanna Hintsalan luento 29.9.2009

Sosiaaliviraston suunnittelua ohjaavat periaatteet

- Yhdenvertaisuus
- Itsemääräämisoikeus, tuettu päätöksenteko
- Yksilölähtöinen suunnittelu
- Osallisuus
- Yksilöllisyys
- Yhteisöllisyys
- Esteettömyys

Hankintastrategia

- Hankkeet toteutetaan pääosin kaupungin omana toimintana
- Ulkopuolisilta hankittaessa noudatetaan hankintalainsäädännön edellyttämiä toimenpiteitä

Erityiskysymyksiä

- Kehitysvammaisten henkilöiden terveydenhuollon ja kuntoutuksen palvelujen järjestäminen
 - Kuntataso
 - Aluetaso
 - Valtakunnan taso
 - Kehitysvammapsykiatrian osaamiskeskuksen perustaminen
 - Autismin kirjoon kuuluvien henkilöiden palvelut
- Muutokset toimintakulttuurissa: henkilöstö, johtaminen
 - Itsemääräämisoikeus, tuettu päätöksenteko
 - Yksilölähtöinen suunnittelu
 - Osallisuus
 - Yksilöllisyys
 - Yhteisöllisyys

Tunnuslukuja Helsingissä

Vuosi 2007

- Laitospaikat 333
 - Oma 174
 - Osto 159
- Asumispaikat 605
 - Oma 341
 - Osto 264
- Perhehoito 87

Vuosi 2017

- Kuntoutuskeskus/
Sairaala 65
 - Oma 0
 - Osto 65
- Asuntoja 1 275
 - Oma 842
 - Osto 433
 - volyymin lisäys 353
- Perhehoito 117